'वैखरी' कथासङ्ग्रहको कृतिपरक अध्ययन

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, मानविकी तथा सामाजिक शास्त्रसङ्कायअन्तर्गत
नेपाली केन्द्रीय विभागको एम्.ए. दोस्रो वर्षको
दसौँ पत्रको प्रयोजनका लागि
प्रस्तुत

शोधपत्र

शोधार्थी
विष्णुप्रसाद पाण्डे
नेपाली केन्द्रीय विभाग
त्रिभुवन विश्वविद्यालय
कीर्तिपुर

२०६४

डा. खगेन्द्रप्रसाद लुइटेल
शोधनिर्देशक

'वैखरी' कथासङ्ग्रहको कृतिपरक अध्ययन

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, मानविकी तथा सामाजिक शास्त्रसङ्कायअन्तर्गत
नेपाली केन्द्रीय विभागको एम्.ए. दोस्रो वर्षको
दसौँ पत्रको प्रयोजनका लागि
प्रस्तुत

शोधपत्र

शोधार्थी
विष्णुप्रसाद पाण्डे
नेपाली केन्द्रीय विभाग
त्रिभुवन विश्वविद्यालय
कीर्तिपुर
२०६४

शोधनिर्देशकको मन्तव्य

त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानविकी तथा सामाजिक शास्त्रसङ्कायअन्तर्गत नेपाली केन्द्रीय विभागको एम्.ए. दोस्रो वर्षका विद्यार्थी श्री विष्णुप्रसाद पाण्डेले **'वैखरी' कथासङ्ग्रहको कृतिपरक अध्ययन** शीर्षकको शोधपत्र मेरा निर्देशनमा तयार पार्नुभएको हो र संरचनात्मक पद्धतिको अनुसरण गरी निकै मिहिनेतका साथ तयार पारिएको प्रस्तुत शोधपत्रप्रति म सन्तुष्ट छु र आवश्यक मूल्याङ्कनका लागि सिफारिस गर्दछु ।

(डा. खगेन्द्रप्रसाद लुइटेल)
शोधनिर्देशक
नेपाली केन्द्रीय विभाग
त्रिभुवन विश्वविद्यालय
कीर्तिपुर ।

स्वीकृतिपत्र

प्रा. घनश्याम उपाध्याय
नि. विभागीय प्रमुख

डा. खगेन्द्रप्रसाद लुइटेल
शोधनिर्देशक

प्रा.डा. गोविन्दराज भट्टराई
बाह्यपरीक्षक

मिति :

शोधपत्र मूल्याङ्कन समिति

कृतज्ञताज्ञापन

प्रस्तुत शोधपत्र मैले आदरणीय गुरुवर डा. खगेन्द्रप्रसाद लुइटेलज्यूको कुशल निर्देशनमा तयार पारेको हुँ । यसको तयारीका क्रममा प्राध्यापन तथा विविध व्यावहारिक कार्यव्यस्तताका बीच पनि मलाई आफ्नो अमूल्य समय दिई शोधकार्यमा अभिप्रेरित गर्नुका साथै सचेत र सजग गराउँदै निरन्तरता प्रदान गरी प्रस्तुत शोधपत्रलाई यस रूपमा ल्याउन समुचित मार्ग निर्देशन गर्नुहुने शोधनिर्देशक श्रद्धेय गुरूप्रति सर्वप्रथम हार्दिक कृतज्ञताज्ञापन गर्दछु ।

शोधप्रस्तावलाई स्वीकृति दिन नेपाली केन्द्रीय विभागप्रति म कृतज्ञ छु । त्यसैगरी शोधपत्रको तयारीका क्रममा सहयोग, सुझाव र प्रेरणा दिनुहुने नेपाली केन्द्रीय विभागका आदरणीय गुरुहरूप्रति आभार प्रकट गर्दछु । यस शोधपत्रको तयारीका क्रममा आफ्ना कथाहरूका विविध पक्षका बारेमा जानकारी दिई तथा आवश्यक सामग्रीहरू उपलब्ध गराई सहयोग गर्नुहुने शोधनायक प्रा. मोहनराज शर्माज्यूप्रति हार्दिक कृतज्ञताज्ञापन गर्दछु ।

औपचारिक शिक्षाको यस तहसम्म आइपुग्न प्रेरणा, सहयोग र मार्गदर्शन गर्नुहुने भेरा पूजनीय बुबा खिमलाल पाण्डे, आमा मायादेवी पाण्डे, बहिनीहरू तुलसा र गीता तथा जीवनसँगिनी लक्ष्मीप्रति चीरऋणी छु साथै यस शोधपत्र लेखनको क्रममा सहयोग गर्ने साथीहरू विष्णुप्रसाद पाण्डे, खिमबहादुर खत्री, फर्सुराम पाण्डे तथा अन्य सहयोगी मित्रहरूलाई धन्यवाद छ ।

यस शोधकार्यका लागि आवश्यक पुस्तक तथा पत्रपत्रिका सरल सहज रूपमा उपलब्ध गाराई सहयोग गर्ने त्रि.वि.केन्द्रीय पुस्तकालय परिवारलाई हार्दिक धन्यवाद छ । त्यसैगरी शोधकार्यका लागि शोधनायकसँग भेट गराई सहयोग गर्नुहुने डेगराज सापकोटाप्रति आभारी छु । यस शोधपत्रलाई छिटो छरितो र सजग रूपमा टङ्कन गरिदिनु हुने असिम कम्युनिकेसन एण्ड फोटोकपीका श्री माधवराज ढकाललाई धन्यवाद दिन्छु ।

अन्त्यमा म यस शोधपत्रको आवश्यक मूल्याङ्कनका लागि त्रि.वि.नेपाली केन्द्रीय विभाग, कीर्तिपुरसमक्ष प्रस्तुत गर्दछु ।

विष्णुप्रसाद पाण्डे
स्नातकोत्तर तह, दोस्रो वर्ष
नेपाली केन्द्रीय विभाग
त्रि.वि., कीर्तिपुर

समूह २०६०/०६२
रोल नं. २०६
त्रि.वि.दर्ता नं.२१३९५-९४

विषयसूची

शीर्षक **पृष्ठ सङ्ख्या**

पहिलो परिच्छेद
शोधपरिचय

१.१ शोधपत्रको शीर्षक १
१.२ शोधप्रयोजन १
१.३ विषय परिचय १
१.४ शोधसमस्या २
१.५ शोधकार्यको उद्देश्य २
१.६ पूर्वकार्यको समीक्षा २
१.७ अध्ययनको सीमाङ्कन ५
१.८ अध्ययनको औचित्य र महत्त्व ५
१.९ शोधविधि तथा सामग्री सङ्कलन ५
१.१० शोधपत्रको रूपरेखा ६

दोस्रो परिच्छेद
मोहनराज शर्माको कथायात्रा र प्रवृत्ति

२.१ परिचय ७
२.२ मोहनराज शर्माको कथायात्रा र चरणगत प्रवृत्ति ९
२.२.१ पहिलो चरण (२०१६ देखि २०२४ जेठसम्म) ९
२.२.२ दोस्रो चरण (२०२४ असारदेखि २०४० सम्म) १०
२.२.३ तेस्रो चरण (२०४० असारदेखि २०४२ सम्म) १२
२.२.४ चौथो चरण (२०४४ सालदेखि आजसम्म) १३
२.२.५ समग्र प्रवृत्ति १५

तेस्रो परिच्छेद
कथाविश्लेषणको संरचनात्मक प्रारूप

३.१ विषयप्रवेश १७
३.२ परिचय १७
३.३ विभाजन १८
३.४ वस्तु र वस्तु सङ्गठन १८

३.५ सहभागी र सहभागिता २१
३.६ परिवेश २२
३.७ उद्देश्य २३
३.८ दृष्टिबिन्दु २३
३.९ भाषाशैलीय विन्यास २४

चौथो परिच्छेद
वैखरी कथासङ्ग्रहको विश्लेषण

४.१ परिचय २५
४.२ विभाजन २७
४.३ वस्तु र वस्तु सङ्गठन २८
४.३.१ वस्तु २८
४.३.२ वस्तु सङ्गठन ३४
४.३.३ निष्कर्ष ५१
४.४ सहभागी र सहभागिता ५३
४.४.१ सहभागीका आधार र प्रकार ५३
४.४.३ निष्कर्ष ७२
४.५ परिवेश ७४
४.५.१ स्थान, समय र वातावारण ७४
४.५.२ निष्कर्ष ९८
४.६ उद्देश्य ९९
४.७ दृष्टिबिन्दु १०९
४.८ भाषाशैलीय विन्यास ११८
४.९ शीर्षकीकरणका दृष्टिले वैखरी कथासङ्ग्रह १३६

पाँचौं परिच्छेद
उपसंहार

५.१ सारांश १४०
५.२ निष्कर्ष १४४

सङ्क्षेपीकरण

सङ्क्षिप्त रूप	पूर्ण रूप
अनु.	अनुच्छेद/अनुवाद/अनुवादक
डा.	डाक्टर
त्रि. वि.	त्रिभुवन विश्वविद्यालय
ने.के.वि.	नेपाली केन्द्रीय विभाग
ने.रा.प्र.प्र.	नेपाल राजकीय प्रज्ञा प्रतिष्ठान
प्रा.	प्राध्यापक
पृ.	पृष्ठ
सम्पा.	सम्पादक/सम्पादन
स्व.	स्वर्गीय